

Column: De griffier beleidsinhoudelijk betrokken?

Interessant! Op LinkedIn is tussen een aantal collega's een discussie gaande over de rol die de griffier zou kunnen spelen bij de komende decentralisaties in het sociale domein. Deze discussie brengt mij op de algemene vraag: in hoeverre zou een griffier zich moeten bezighouden met de inhoudelijke kant van het beleid? In plaats van LinkedIn gebruik ik deze column voor mijn bijdrage aan de discussie.

Grote veranderingen op til

De aanleiding kan bijna niemand zijn ontgaan: er zit een wetswijziging aan te komen waarbij de gemeente een aantal taken op haar bordje krijgt die nu nog bij de Rijksoverheid en de provincies liggen. Het betreft een drietal beleidsterreinen, te weten de Wet werken naar vermogen, de overdracht van de extramurale begeleiding van de AWBZ naar de WMO en ten slotte de nieuwe Wet Jeugdzorg. Met de uitvoering van deze wetten is een zodanig bedrag aan euro's gemoeid, dat daar op termijn bijna een derde deel van de gemiddelde gemeentebegroting naartoe gaat.

De raad is alert

Het is geen wonder dat de gemeenteraden op het vinkentouw zitten en zich willen bemoeien met de decentralisaties op het sociale domein. Het gaat om heel veel geld én om een groot aantal van hun burgers en kiezers. En niet de meest draagkrachtigen onder hen. Dan is het een logische reactie dat de raad kijkt naar zijn eerste adviseur om ondersteuning. Uit de discussie op LinkedIn blijkt dat er door griffiers verschillend wordt gedacht over hun rol in dit soort processen.

Buiten discussie staat dat de raad in deze belangrijke dossiers moet komen tot goede kaderstellende besluiten. Dat wil zeggen: vaststellen van verordeningen die aan het college de juiste randvoorwaarden meegeven om het beleid uit te voeren. Want dit laatste zal het geval zijn: het college voert de regelingen uit binnen de verordeningen die de raad heeft vastgesteld. De raad zal zich daar zelf niet mee mogen bemoeien, afgezien van zijn controlerende rol achteraf.

Artikel 160 lid 1 onder b Gemeentewet!

Voordat je als griffier in je enthousiasme begint om samen met de raad kaderstellende raadsbesluiten voor te bereiden, is het verstandig om de Gemeentewet op te slaan bij artikel 160. Daarin staat namelijk onder lid 1b dat het college – en dus niet de raad – bevoegd is om beslissingen van de raad voor te bereiden (en uit te voeren, maar daar hebben we het nu even niet over). Als de burgemeester dat wettelijk moet doen, dan mag ook hij raadsbeslissingen voorbereiden.

Er is daarop een uitzondering die niet in artikel 160 staat, namelijk het recht van ieder raadslid om een initiatiefraadsvoorstel op te stellen (artikel 147a Gemwet). Een tweede uitzondering staat in artikel 82 Gemwet, namelijk dat raadscommissies de besluitvorming in de raad kunnen voorbereiden.

Conclusie: de Gemeentewet verbiedt de gemeenteraad zijn eigen verordeningen voor te bereiden.

Daar sta je dan als griffier, met je goede bedoelingen, als eerste adviseur van de raad.

Opties

Hoe krijg je het als griffier voor elkaar dat de raad optimaal betrokken wordt bij de voorbereiding van de besluiten die hij op deze megadossiers gaat nemen? Er zijn in deze bevoegdheidskwestie enkele opties, die ik in de volgorde van mijn voorkeur zal aangeven (de beste als eerste).

1. Een prima manier van voorbereiden is dat het college de raad intensief **betrekt bij** de voorbereiding. Te beginnen met goede informatie over waar het over gaat. Daarna in commissieverband uitvoerig met de raad discussiëren over de meest gewenste lijn, mede gelet op de beschikbare financiën. Dit laatste, zo voorspel ik, zal een knelpunt worden dat de te maken keuzes behoorlijk zal beïnvloeden. Het lijkt me verstandig om voor deze discussie ruim de tijd te nemen. Vervolgens kunnen – zodra de wetteksten min of meer definitief zijn – de eerste versies van verordeningen worden voorgelegd aan de raad in een soort voorhangprocedure, waarna ten slotte de aangepaste, definitieve verordeningen ter besluitvorming aan de raad worden aangeboden.

De griffier kan via het driehoeksoverleg in dit proces een belangrijke procedurele rol spelen, in nauwe samenwerking met de betrokken mensen van de ambtelijke organisatie.

2. Als de raad, hoe dan ook, zélf initiatiefnemer van de te maken beleidskeuzes wil zijn, dan is wellicht het instrument van de **motie** hanteerbaar. Je kunt als griffier een procedure op papier zetten volgens welke de raad c.q. de fracties een document voorbereiden waarmee het college wordt opgeroepen om bepaalde zaken op een bepaalde manier in de verordeningen op te nemen. Het is denkbaar dat daarvoor een groep van geïnteresseerden uit de raad, woordvoerders van de fracties, bij elkaar wordt gezet. Het zou dan niet om complete verordeningen moeten gaan, maar om het bepalen van belangrijke aspecten van het beleid. Ik zou aanraden om daarbij ruim gebruik te maken (op grond van artikel 33 Gemwet) van de expertise die het college heeft. Het resultaat is een motie-met-bijlagen die door een meerderheid van de raad kan worden aangenomen. Daarin zijn de belangrijkste kaderstellingen geformuleerd. De griffier begeleidt dit proces. Het college kan om zo'n motie niet heen en zal de inhoud ervan in de verordeningen verwerken, of er zwaar gemotiveerd van afwijken.

3. Uiteindelijk is er de mogelijkheid van **amenderen**. Mocht het college dingen in de verordening hebben gezet die een meerderheid van de raad graag anders had gezien, dan kan er bij de vaststelling van de verordening een amendement worden ingediend en door de raad aangenomen. Ook voor het opstellen van een amendement is inhoudelijke ondersteuning van ambtenaren van het college nodig. De griffier begeleidt het proces en ondersteunt de technische kant van het amendement.

4. De raad kan artikel 160 omzeilen door zelf een **verordening** te maken en die als initiatiefvoorstel te behandelen. Juridisch mag dit kunnen, ik raad het ten sterkste af. Voor het maken van een goede verordening heb je een enorme expertise nodig, zowel qua inhoud als wat betreft de techniek van verordeningen opstellen. Je kunt als raad natuurlijk (eveneens op grond van art. 33 Gemwet) afdwingen dat je daar ambtelijke ondersteuning bij krijgt. Maar nog los van de rolverwarring waarin zulke ambtenaren komen te verkeren, is dat alleen al voor de verhoudingen niet gewenst. Gewoon niet aan beginnen.

Overleg met de bevolking

Er zijn collega's die met hun raad de stad ingaan om bevolking en maatschappelijke instellingen te raadplegen. Ik heb daar twijfels bij. Volgens mij kan dat veel beter door het college gebeuren, waarbij de raadsleden uiteraard aanwezig kunnen zijn.

Er zou niet zo veel op tegen zijn, als de raadsleden uitsluitend zouden luisteren. Ik vrees echter dat dat voor velen te veel gevraagd is. Je mag aannemen dat raadsleden op zulke bijeenkomsten, al dan niet ongezoeten, hun opvattingen zullen geven. De verkiezingen zijn immers in de verte al weer in aantocht. Maar wat is de status van die uitspraken? Ze brengen de burger maar onnodig in verwarring. Want burgers zullen zich later zeker de opvatting van een fractie herinneren, terwijl de raad in meerderheid opeens heel anders gaat besluiten. Uiteraard zijn raadsleden niet bevoegd om eventuele beloftes of toezeggingen te doen. En verder wordt de financiële kant van het verhaal bij die gelegenheden nogal eens uit het oog verloren, iets wat het college zich niet kan permitteren.

Rol van de griffier

Naar mijn mening moet de raad – desnoods bij motie – van het college eisen dat hij nauw bij de voorbereiding wordt betrokken. Door daarbij signalen vanuit de samenleving in te brengen, kan zijn volksvertegenwoordigende rol tot uiting komen.

En wat de griffier betreft: beleidsinhoudelijk zal zijn of haar inbreng niet groot zijn. Maar procedureel is de griffier de spil waar het om draait!

Krijn van der Heijden,
Griffier Zutphen.